Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

2026/2070(INI)

11.6.2026

PROIECT DE RAPORT

referitor la stimularea competențelor în Uniune - oportunități pentru educația și formarea profesională în perioade de tranziție
(2026/2070(INI))

Comisia pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale

Raportoare: Brigitte van den Berg

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN 3

EXPUNERE DE MOTIVE 7

ANEXĂ: DECLARAȚIE PRIVIND CONTRIBUȚIILE 9

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la stimularea competențelor în Uniune - oportunități pentru educația și formarea profesională în perioade de tranziție

(2026/2070(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Declarația de la Herning privind educația și formarea profesională atractive și incluzive pentru o competitivitate crescută și locuri de muncă de calitate 2026-2030, adoptată de statele membre la 12 septembrie 2025,

– având în vedere Recomandarea Consiliului din 24 noiembrie 2020 privind educația și formarea profesională (EFP) pentru competitivitate durabilă, echitate socială și reziliență[1],

– având în vedere comunicarea Comisiei din 5 martie 2025 intitulată „Uniunea competențelor” [COM(2025)0090],

– având în vedere recomandarea de recomandare a Consiliului referitoare la capitalul uman în Uniunea Europeană, adoptată de Consiliu la 9 martie 2026,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2021/817 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a Erasmus+: Programul Uniunii pentru educație și formare, tineret și sport și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1288/2013[2],

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale (A10-0000/2026),

A. întrucât 34,7 % dintre europeni au obținut o diplomă de educație și formare profesională (EFP); întrucât 49 % din totalul studenților din UE sunt înscriși într-un program de EFP[3]; întrucât EFP este considerată mai puțin valoroasă decât învățământul universitar în multe state membre; întrucât studenții sau absolvenții programelor de EFP se pot confrunta cu prejudecăți sociale sau cu perspective reduse ca urmare a decalajului de percepție;

B. întrucât UE înregistrează o cerere tot mai mare de ocupații aferente filierei profesionale, determinată de tranziția verde și digitală, relocalizarea industrială, investițiile în infrastructură și schimbările demografice; întrucât informațiile privind piața forței de muncă arată deficite acute și persistente în sectoarele care depind în mare măsură de

[1] JO C 417, 2.12.2020, p. 1.
[2] JO L 189, 28.5.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/817/oj.
[3] Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop), „VET statistics and indicators” (Statistici și indicatori privind EFP), https://www.cedefop.europa.eu/ro/projects/statistics-and-indicators?etrans=ro.

EFP; întrucât previziunile Cedefop în materie de competențe estimează că, până în 2035, 60 % din totalul locurilor de muncă vacante vor necesita un nivel mediu de calificare[4], pe care îl oferă cel mai des parcursurile de EFP;

C. întrucât orientarea politică a UE în cadrul Strategiei de la Lisabona a pus un accent disproporționat pe rezultatele universitare, subestimând importanța strategică a ocupațiilor din filiera profesională pentru baza industrială și reziliența UE; întrucât evoluțiile geopolitice recente, perturbările lanțurilor de aprovizionare și tranziția verde și digitală demonstrează necesitatea de a investi substanțial în EFP;

D. întrucât prejudecățile societale și politice persistente care atribuie o dimensiune ierarhică parcursurilor educaționale contribuie la lipsa de atractivitate a parcursurilor profesionale și la deriva universitară, limitând, prin urmare, recunoașterea egală a talentelor, subminând coeziunea socială și exacerbând deficitul critic de competențe în cazul ocupațiilor din filiera profesională;

E. întrucât barierele administrative inutile, procedurile de recunoaștere fragmentate și interoperabilitatea insuficientă în rândul sistemelor naționale împiedică în continuare libera circulație a lucrătorilor, în special a profesioniștilor din domeniul EFP; întrucât o cooperare consolidată între statele membre și cadrele regionale poate contribui la a consolida încrederea reciprocă, a moderniza procedurile de recunoaștere și a facilita mobilitatea forței de muncă în cazul profesioniștilor din domeniul EFP, menținând, în același timp, standarde ridicate,

Recunoașterea valorii EFP în societate

1. subliniază importanța EFP pentru prosperitatea economică și competitivitatea UE; accentuează importanța promovării și a valorificării EFP pentru a-i îmbunătăți atractivitatea ca parcurs de calitate către încadrarea în muncă; invită Comisia să se asigure că viitoarea strategie în materie de EFP abordează calitatea și relevanța programelor EFP, împreună cu o mai bună promovare a programelor de EFP în rândul cursanților, al angajatorilor și al publicului larg;

2. evidențiază că EFP ar trebui privită ca un instrument care poate atât să susțină dezvoltarea personală a studenților și a lucrătorilor, cât și să abordeze deficitele de pe piața muncii, contribuind astfel la competitivitatea UE și sprijinind inovarea în sectoarele strategice;

3. accentuează necesitatea de a garanta că studenții sau absolvenții programelor de EFP simt că profesiile și calificările lor sunt la fel de apreciate ca învățământul universitar, pentru a asigura incluziunea și coeziunea socială;

4. îndeamnă instituțiile UE și statele membre să promoveze o terminologie mai respectuoasă pentru parcursurile educaționale și să renunțe la termeni precum „învățământ superior” și „învățământ inferior”; solicită Comisiei să elimine obiectivul la nivelul UE care utilizează rata de absolvire a învățământului superior drept criteriu de referință, dat fiind că nu respectă intenția Comisiei de a atribui aceeași valoare EFP;

[4] Centrul European pentru Dezvoltarea Formării Profesionale (Cedefop), „Skills Forecast” (Previziuni în materie de competențe), https://www.cedefop.europa.eu/ro/tools/skills-forecast?etrans=ro.

5. cere statelor membre și instituțiilor UE să implice studenții și absolvenții programelor de EFP în toate nivelurile de elaborare a politicilor, în vederea unei participări egale, precum și să ofere stagii de EFP;

6. recunoaște contribuția adusă de WorldSkills și EuroSkills la a promova, în întreaga Europă, excelența și inovarea în materie de EFP și atractivitatea domeniului; încurajează Comisia, statele membre și asociațiile care organizează concursuri axate pe competențele în materie de EFP să colaboreze mai îndeaproape pentru a promova excelența profesională și a sprijini vizibilitatea EFP; recunoaște că aceste concursuri și cadrele aferente, cum ar fi standardele profesionale WorldSkills, ar trebui să servească drept surse de inspirație pentru factorii de decizie și pentru elaborarea politicilor și recunoașterea competențelor în materie de EFP;

7. reamintește că, deși comunicarea Comisiei intitulată „Uniunea competențelor” precizează că EFP ar trebui să devină „un parcurs de învățare la fel de apreciat precum învățământul superior”, EFP beneficiază în continuare de o cotă mai mică din finanțarea Erasmus+ în comparație cu învățământul universitar; insistă ca alocarea sa bugetară să fie majorată pentru a garanta îndeplinirea în practică a obiectivului și pentru a sprijini ținta de 12 % a inițiativei „Europa în mișcare” privind mobilitatea în scop educațional a cursanților în domeniul EFP până în 2030;

Îmbunătățirea calității și a relevanței EFP prin creșterea investițiilor

8. invită Comisia să ajute statele membre să investească suficient în EFP prin recomandări specifice fiecărei țări în cadrul semestrului european și prin alocarea de fonduri ale UE; reamintește că Fondul pentru o tranziție justă a asigurat investiții de succes în economiile locale printr-o combinație de fonduri pentru competențe și întreprinderile mici și mijlocii și recomandă, pentru a promova EFP, ca planurile de parteneriat național și regional ale statelor membre să urmeze exemplul respectiv;

9. susține parteneriatele la nivelul UE și la nivel național între angajatori și furnizorii de EFP pentru a îmbunătăți relevanța și calitatea programelor de EFP; solicită stabilirea unor legături între furnizorii de EFP și polii industriali și tehnologici regionali;

10. cere o includere mai amplă a EFP în politicile și programele existente ale UE; încurajează o mai bună integrare a organismelor din domeniul EFP în elaborarea politicilor de inovare, pentru a îmbunătăți diseminarea și adoptarea unor soluții inovatoare în toate sectoarele; insistă asupra necesității de a sprijini investițiile în competențe în sectoarele strategice, în cadrul componentelor de politică ale Fondului european pentru competitivitate propus;

11. subliniază că recalificarea este tot mai necesară, ca urmare a IA și a automatizării; evidențiază, în acest context, importanța unei formări accesibile tuturor lucrătorilor pentru carierele lor actuale sau parcursurile lor profesionale alternative;

12. invită Comisia, statele membre și angajatorii să asigure o remunerație echitabilă și condiții de muncă decente pentru uceniciile și stagiile în domeniul EFP, cu scopul de a îmbunătăți caracterul incluziv, atractivitatea și calitatea învățării la locul de muncă;

Recunoașterea mobilității studenților și a lucrătorilor

13. evidențiază că este important ca diplomele și competențele să fie recunoscute, pentru a asigura libera circulație a studenților și a lucrătorilor din domeniul EFP și pentru a aborda numărul redus de perspective de mobilitate în acest sens; solicită ca viitoarea inițiativă privind portabilitatea competențelor să asigure un ecosistem coerent al UE pentru recunoașterea competențelor și mobilitate, garantând interoperabilitatea între Europass, clasificarea europeană multilingvă a aptitudinilor, competențelor și ocupațiilor, cadrele naționale ale calificărilor, microcertificările și acreditările digitale; reliefează că sistemul respectiv ar trebui să fie transparent, accesibil cetățenilor, digital și gratuit;

14. regretă că adoptarea cadrelor comune de formare în temeiul Directivei 2005/36/CE[5] a fost limitată și invită Comisia, statele membre și organismele profesionale pertinente să le promoveze activ elaborarea și aplicarea în sectoarele profesionale în care cerințele comune de formare ar putea sprijini mobilitatea profesională și ar putea aborda deficitul de competențe;

°

° °

15. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

[5] Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale (JO L 255, 30.9.2005, p. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2005/36/oj).

EXPUNERE DE MOTIVE

Educația și formarea profesională (EFP) constituie un factor esențial pentru prosperitatea economică, reziliența industrială, coeziunea socială și competitivitatea Europei. Aproape jumătate din elevii din învățământul secundar superior din Uniunea Europeană sunt înscriși în programe de formare profesională, iar milioane de lucrători se bazează pe calificări profesionale pentru a contribui la sectoare esențiale pentru funcționarea și competitivitatea Europei. Cu toate acestea, în pofida importanței sale strategice, învățământul profesional beneficiază în continuare, în multe state membre, de mai puțină recunoaștere și mai puțin prestigiu decât învățământul cu orientare universitară. Prezenta rezoluție răspunde inițiativei Comisiei Europene privind o uniune a competențelor și obiectivelor Declarației de la Herning și contribuie, în același timp, la dezbaterea referitoare la viitoarea strategie europeană privind EFP și la inițiativa planificată privind portabilitatea competențelor. Rezoluția prezintă viziunea Parlamentului European pentru un sector al educației și al formării profesionale mai puternic, mai atractiv și cu adevărat la fel de apreciat.

Europa se confruntă în prezent cu un paradox. Într-un moment în care tranziția verde și cea digitală, modernizarea industrială, investițiile în infrastructură și îmbătrânirea demografică creează o cerere fără precedent de competențe profesionale, parcursurile profesionale continuă să fie percepute ca fiind mai puțin dezirabile decât învățământul universitar. Previziunile privind piața forței de muncă arată constant deficite substanțiale în sectoarele care se bazează în mare măsură pe calificări profesionale, inclusiv industria prelucrătoare, construcțiile, transporturile, asistența medicală, energia și profesiile tehnice avansate. În același timp, multor tineri continuă să li se transmită ideea că reușita pe plan educațional se măsoară în primul rând prin progresele înregistrate în contextul învățământului superior.

Provocarea nu este doar economică, ci și culturală. Timp de decenii, politica în domeniul învățământului și discursul public din întreaga Europă au înscris adesea parcursurile universitare și profesionale în cadrul unei ierarhii în loc sa le trateze ca forme diferite, dar la fel de valoroase de învățare și specializare. Extinderea învățământului superior a creat perspective importante pentru milioane de europeni, dar a contribuit și la percepția că învățământul profesional reprezintă o alegere de rangul al doilea. Această ierarhie a prestigiului modelează în continuare deciziile privind parcursul educațional, orientarea profesională, rezultatele de pe piața forței de muncă și atitudinile publice față de ocupațiile din filiera profesională.

Consecințele depășesc cu mult politica în domeniul educației. În multe state membre, cetățenii cu studii practice continuă să se confrunte cu dezavantaje structurale în contexte care variază de la avansarea în carieră și perspectivele de remunerare până la reprezentarea politică și accesul la locuințe. Deși societățile depind de tehnicieni calificați, meșteșugari, profesioniști din domeniul sănătății și alți specialiști din filiera profesională, adesea, ocupațiile respective nu beneficiază de aceeași recunoaștere socială și economică ca profesiile care necesită calificări universitare. Astfel de disparități riscă să adâncească diviziunile sociale dintre cetățenii cu studii practice și teoretice, să limiteze mobilitatea socială, să amenințe reziliența democratică și să slăbească încrederea în promisiunea că toate formele de talente sunt apreciate în mod egal.

Inegalitățile respective au, de asemenea, consecințe economice semnificative. Competitivitatea Europei depinde din ce în ce mai mult de capacitatea sa de a atrage, a forma

și a păstra lucrători cu competențe profesionale. Tranziția către neutralitatea climatică, utilizarea pe scară largă a noilor tehnologii, consolidarea capacității industriale europene și demersurile de reducere a dependențelor strategice necesită o forță de muncă profesională cu înaltă calificare. Prin urmare, deficitul de competențe nu este doar rezultatul schimbărilor demografice sau al transformării economice, ci și parțial consecința unor opțiuni societale și de politică de lungă durată, care au subevaluat învățământul profesional și ocupațiile din filiera profesională. Prin urmare, pentru a aborda deficitul de forță de muncă, nu este suficientă formarea unor lucrători suplimentari. Este necesar să se restabilească atractivitatea, statutul și vizibilitatea parcursurilor profesionale în întreaga societate.

Îmbunătățirea calității și a relevanței EFP este o parte esențială a demersului respectiv. Pentru a garanta că programele de formare profesională rămân adaptate la evoluțiile pieței forței de muncă și la schimbările tehnologice, sunt necesare parteneriate solide între furnizorii de educație, angajatori, autoritățile regionale și partenerii sociali. Centrele de excelență profesională, învățarea la locul de muncă și uceniciile demonstrează potențialul unei cooperări strânse între educație și industrie pentru a stimula inovarea, dezvoltarea regională și creșterea economică. În același timp, perspectivele de învățare pe tot parcursul vieții, perfecționare și recalificare vor deveni din ce în ce mai importante pe măsură ce inteligența artificială, automatizarea și digitalizarea produc schimbări cu privire la ocupații și cerințele în materie de competențe.

Mobilitatea forței de muncă și recunoașterea calificărilor rămân, de asemenea, fundamentale pentru buna funcționare a pieței europene a forței de muncă. Libera circulație a lucrătorilor constituie una dintre libertățile fundamentale ale Uniunii, însă cursanții și specialiștii din filiera profesională se confruntă adesea în continuare cu obstacole inutile în căutarea unor perspective transfrontaliere. Îmbunătățirea transparenței competențelor și a calificărilor, precum și a portabilității și a recunoașterii lor, poate contribui la a aborda deficitul de forță de muncă, a consolida piața internă și a garanta că talentele profesionale se pot deplasa acolo unde este cea mai mare nevoie de ele.

La nivel global, prezenta rezoluție urmărește să contribuie la o schimbare mai amplă a modului în care Europa apreciază cunoștințele, competențele și rezultatele educaționale. Pentru a construi o adevărată uniune a competențelor, nu este suficient să se răspundă la nevoile pieței forței de muncă. După cum se reflectă și în angajamentul declarat în uniunea competențelor, potrivit căruia educația și formarea profesională ar trebui să devină „un parcurs de învățare la fel de apreciat precum învățământul superior”, instituțiile europene și statele membre ar trebui, în acest sens, și să pună în practică ceea ce susțin prin politici, instrumente, acte legislative și texte.

ANEXĂ: DECLARAȚIE PRIVIND CONTRIBUȚIILE

În conformitate cu articolul 8 din anexa I la Regulamentul de procedură, raportoarea declară că a inclus în raportul său contribuții privind aspecte care țin de subiectul dosarului, pe care le-a primit pentru elaborarea proiectului de raport de la următorii reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu[1] sau de la următorii reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora:

1. Reprezentanți de interese care intră sub incidența Acordului interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu
2. Reprezentanți ai autorităților publice din țările terțe, inclusiv misiuni diplomatice și ambasade ale acestora

Raportoarea elaborează lista de mai sus pe propria răspundere.

Dacă în listă sunt identificate persoane fizice prin numele sau funcția lor ori prin ambele, raportoarea declară că a transmis persoanelor fizice în cauză Avizul nr. 484 al Parlamentului European privind protecția datelor (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), în care sunt stabilite condițiile în care sunt prelucrate datele lor cu caracter personal, precum și drepturile legate de prelucrarea respectivă.

[1] Acordul interinstituțional din mai 2021 dintre Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Europeană privind un registru de transparență obligatoriu (JO L 207, 11.6.2021, p. 1, ELI:http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).